
April 2023

Redegørelse om behandling af klagesager fra Seniorpensions- enheden 2022

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-479-2

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1 FORORD	4
KAPITEL 2 SAMMENFATNING	5
Nøgletal 2022	6
Tal og Tendenser	7
KAPITEL 3 ANKESTYRELSENS SAGER OM SENIORPENSION	8
Tilgang af sager	8
Afsluttede sager	8
KAPITEL 4 REALITETSBEHANDLEDE SAGER OM SENIORPENSION	11
Udfaldet af realitetsbehandlede sager	11
Stadfæstelser	13
Hjemvisninger	17
Ændringer	21
Tendenser og udvikling i sagerne om seniorpension	24
KAPITEL 5 KRITIK AF FORMELLE FEJL I SAGSBEHANDLINGEN	25
Kritik af formelle fejl i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling	25
Kritik fordelt på kritikemneord	26
BILAG 1 PRINCIPMEDDELELSER OM SENIORPENSION	29

Forord

Seniorpension blev indført som en ny type pension pr. 1. januar 2020.

Ved indførelsen af seniorpension blev Seniorpensionsenheden oprettet som en ny myndighed og som en selvejende institution under ATP. Seniorpensionsenheden har været den kompetente myndighed på området siden 1. januar 2021.

Seniorpensionsenhedens afgørelser om retten til seniorpension kan påklages til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Sagerne behandles efter § 59 a i retssikkerhedsloven.

Efter § 10 i lov om Seniorpensionsenheden skal Ankestyrelsen én gang årligt udarbejde en redegørelse om sagsbehandlingen i Seniorpensionsenheden på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen. Redegørelsen skal indeholde statistik, der kan belyse kvaliteten af de indbragte sager og beskrive tendenser i sagsbehandlingen.

Ifølge lovbemærkningerne¹ skal redegørelsen bl.a. indeholde oplysninger om de overordnede tendenser i sagerne, en gennemgang af udvalgte sager samt oversigter med statistik, f.eks. over antal indkomne og afgjorte sager, udfaldet af de realitetsbehandlede sager og eventuel kritik i sagerne, der kan belyse karakteren af formelle og materielle sagsbehandlingsfejl.

Redegørelsen afgives på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen som administrativ klageinstans i løbet af året.

Datagrundlaget i redegørelsen bygger på udtræk fra Ankestyrelsens interne journalsystem på f.eks. journalnumre, afgørelseskoder og emneord.

Redegørelsen for 2022 er den anden årlige redegørelse om behandling af klagesager fra Seniorpensionsenheden.

Redegørelsen offentliggøres elektronisk på Ankestyrelsens hjemmeside.

---

¹ Forslag til Lov om Seniorpensionsenheden, 2019/1 LSF 184.

Sammenfatning

Redegørelsen handler om Ankestyrelsens behandling af klagesager om seniorpension fra Seniorpensionsenheden i 2022. Redegørelsen indeholder statistik over indkomne og behandlede sager om seniorpension.

Klagesagerne om seniorpension, der blev afgjort i 2022, er opgjort i forhold til, om sagerne har været realitetsbehandlet i Ankestyrelsen eller afvist f.eks. på grund af overskridelse af klagefristen.

Redegørelsen har fokus på udfaldet af de realitetsbehandlede sager, herunder særligt de sager, som Ankestyrelsen har omgjort, det vil sige ændret eller hjemvist. Vi beskriver også nogle af de konkrete sager i den forbindelse.

Derudover indeholder redegørelsen en opgørelse over antallet af sager, hvor Ankestyrelsen har udtalt kritik af formelle sagsbehandlingsfejl - uanset om Ankestyrelsen har stadfæstet, ændret eller hjemvist Seniorpensionsenhedens afgørelse. Der er også tal på, hvilke kritikpunkter, der hovedsageligt har været tale om i de enkelte sager, og hvordan kritikken fordeler sig på de enkelte udfald af sagerne.

Redegørelsen sammenligner også nøgletallene for 2022 med nøgletallene fra 2021. Vi har også set på, om der er sket en udvikling i Seniorpensionsenhedens behandling af sager om seniorpension i 2022 i forhold til Seniorpensionsenhedens første år i 2021.

NØGLETAL 2022

INDKOMNE SAGER:

- Ankestyrelsen modtog i 2022 i alt 1.236 klagesager om seniorpension.

AFSLUTTEDE SAGER:

- Ankestyrelsen afsluttede i alt 989 sager om seniorpension.
- 931 af de i alt 989 afsluttede klagesager fra Seniorpensionsenheden blev realitetsbehandlet, mens 58 sager, svarende til 6 procent, blev afvist eller bortfaldt, f.eks. fordi klagefristen var overskredet.

REALITETSBEHANDLEDE SAGER:

- 866 af de realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden blev stadfæstet, 59 blev hjemvist og seks blev ændret. Det giver en stadfæstelsesprocent på 93 og en omgørelsesprocent på 7.

PÅTALE AF SAGSEBEHANDLINGSFEJL:

- Der blev påtalt formelle sagsbehandlingsfejl i 53 af de realitetsbehandlede sager svarende til 6 procent.
- Fejlene fordelte sig på 21 af de stadfæstede sager, på 30 af de hjemviste og to af de ændrede sager.
- I 32 af sagerne blev det påtalt, at Seniorpensionsenhedens begrundelse for afgørelsen var mangelfuld.
- I syv sager blev der udtalt kritik af, at Seniorpensionsenheden ikke havde overholdt sagsbehandlingsfristen på 6 måneder, mens genvurderingsfristen på 4 uger ikke var overholdt i fem sager.
- Seniorpensionsenheden blev i ni sager kritiseret for et mangelfuldt oplysningsgrundlag.

TAL OG TENDENSER

Ankestyrelsen modtog i 2022 over dobbelt så mange klagesager om seniorpension fra Seniorpensionsenheden som i året før. Ankestyrelsen afsluttede væsentligt over dobbelt så mange sager om seniorpension i 2022 sammenlignet med 2021.

Andelen af sager, hvor Ankestyrelsen stadfæstede Seniorpensionsenhedens afgørelse, er faldet fra 96 procent i 2021 til 93 procent i 2022, mens andelen af sager, hvor Ankestyrelsen har ændret eller hjemvist enhedens afgørelse er steget fra 4 procent i 2021 til 7 procent i 2022.

Ankestyrelsen udtalte i 2022 kritik af formelle sagsbehandlingsfejl i 6 procent af sagerne mod 4 procent af sagerne i 2021. Omfanget af sager med kritik af formelle sagsbehandlingsfejl er således steget med 2 procent fra 2021 til 2022.

Ankestyrelsen har ikke konstateret en overordnet og generel tendens eller udvikling i sagerne fra Seniorpensionsenheden i negativ retning fra 2021 til 2022.

Uanset, at andelen af klagesager, hvor Ankestyrelsen har stadfæstet Seniorpensionsenhedens afgørelse, er faldet, viser nøgletallene fortsat en generel høj kvalitet i sagsbehandlingen hos Seniorpensionsenheden. Der er tale om en lav omgørelsesprocent og en lav andel af sager med påtale af formelle sagsbehandlingsfejl.

PRAKSIS-KOORDINERING

Ankestyrelsen har også i 2022 holdt regelmæssige erfa-møder med Seniorpensionsenheden, hvor vi bl.a. har drøftet generelle faglige spørgsmål på området for seniorpension. Seniorpensionsenheden har også orienteret om den interne faglige praksiskoordinering i enheden og om praktiske forhold, herunder samarbejdet med bl.a. kommuner og interesseorganisationer.

Ankestyrelsen oplever et generelt godt samarbejde med Seniorpensionsenheden med en konstruktiv dialog om faglige og praktiske spørgsmål. Seniorpensionsenheden er opmærksom på løbende at justere praksis som følge af Ankestyrelsens afgørelser og udmeldt praksis i form af principmeddelelser.

KAPITEL 3

Ankestyrelsens sager om seniorpension

Kapitlet indeholder nøgletal over de klagesager om seniorpension, som Ankestyrelsen modtog og afsluttede i 2022.

Vi sammenligner også antallet af indkomne og afsluttede sager i 2022 med de tilsvarende tal for 2021.

TILGANG AF SAGER

Ankestyrelsen modtog i 2022 i alt 1.236 klagesager om seniorpension fra Seniorpensionsenheden.

Til sammenligning modtog vi i 2021 – som var det første år, hvor Seniorpensionsenheden var kompetent myndighed i sager om seniorpension – 581 sager fra Seniorpensionsenheden.

Antallet af indkomne sager om seniorpension i 2022 var således over det dobbelte af antallet i 2021.

TABEL 3.1 – INDKOMNE SAGER DE SENESTE TO ÅR

År	Antal indkomne sager om seniorpension
2021	581
2022	1.236

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

AFSLUTTEDE SAGER

I 2022 afsluttede Ankestyrelsen i alt 989 sager om seniorpension.

I 2021 afsluttede vi 385 sager om seniorpension, som var afgjort i Seniorpensionsenheden.

Ankestyrelsen afsluttede således væsentligt over dobbelt så mange sager om seniorpension i 2022 i forhold til 2021.

TABEL 3.2 – AFGJORTE SAGER DE SENESTE TO ÅR

År	Antal afgjorte sager om seniorpension
2021	385
2022	989

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Ud af de 989 klagesager om seniorpension, som Ankestyrelsen afsluttede i 2022, blev 931 sager realitetsbehandlet. Det vil sige, at Ankestyrelsen i de 931 sager tog stilling til, om Seniorpensionsenheden havde truffet en rigtig afgørelse efter reglerne om seniorpension i lov om social pension.

De resterende 58 afsluttede sager om seniorpension blev ikke realitetsbehandlet. Sagerne blev i stedet afvist eller bortfaldt. Det skyldtes f.eks., at klagefristen på fire uger var overskredet, eller at borgeren havde tilbagekaldt sin klage over Seniorpensionsenhedens oprindelige afgørelse.

REALITETSBEHANDLEDE OG AFVISTE SAGER

Ankestyrelsen opgør afsluttede sager i forhold til, om den enkelte sag er blevet realitetsbehandlet, eller om sagen er blevet afvist eller er bortfaldet.

At en sag er realitetsbehandlet betyder, at Ankestyrelsen har lavet en materiel vurdering af, om den afgørelse, som førsteinstansen har truffet, er rigtig. Vi har altså set på, om Seniorpensionsenhedens afgørelse om afslag på seniorpension er rigtig ud fra reglerne om seniorpension i lov om social pension.

Hvis Ankestyrelsen derimod har afvist en sag om seniorpension, eller hvis en sag om seniorpension er bortfaldet, så har vi ikke taget stilling til, om selve afslaget på seniorpension har været korrekt. Vi har altså ikke realitetsbehandlet sagen.

En sag bliver typisk afvist, hvis klagefristen på 4 uger ikke er overholdt. En sag kan eksempelvis bortfalde, hvis borgeren meddeler, at han trækker sin klage tilbage.

TABEL 3.3 – AFSLUTTEDE SAGER OM SENIORPENSION I 2022

Afgjorte sager	Antal	Procent
Realitetsbehandlede sager	931	94 %
Afviste/Bortfaldne sager	58	6 %
I alt	989	100 %

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

KAPITEL 4

Realitetsbehandlede sager om seniorpension

Kapitlet indeholder nøgletal over udfaldet af de realitetsbehandlede sager om seniorpension i 2022. Det vil sige, om Seniorpensionsenhedens afgørelser er blevet stadfæstet, hjemvist eller ændret.

Kapitlet indeholder også en beskrivelse af udvalgte sager på de enkelte udfald.

Vi sammenligner desuden nøgletallene for 2022 med 2021 og beskriver udviklingen i sagerne om seniorpension fra 2021 til 2022.

Sagerne om seniorpension har primært handlet om enten opfyldelse af beskæftigelseskravet eller vurderingen af arbejdsevnen. En lille andel af sagerne har handlet om hvilende seniorpension eller tilkendelsestidspunkt for en bevilget seniorpension.

§

BETINGELSER FOR SENIORPENSION²

- Højst 6 år til folkepensionsalderen,
- Langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet på mindst 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse, og
- Varigt nedsat arbejdsevne til højst 15 timer i forhold til det seneste job.

UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER

Ankestyrelsen stadfæstede 866 af de i alt 931 klager, som vi realitetsbehandlede. Det giver en stadfæstelsesprocent på 93.

Af de i alt 931 realitetsbehandlede sager hjemviste Ankestyrelsen 59 sager, svarende til en hjemvisningsprocent på 6.

I seks af de 931 realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden ændrede Ankestyrelsen resultatet og tilkendte borgeren seniorpension. Det svarer til en ændringsprocent på 1.

² Lov om social pension, § 26 a, stk. 1 og 2

Omgørelsesprocenten i sager om seniorpension var således i 2022 samlet set på 7.

TABEL 4.4 – UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2022

	Antal	Procent
Stadfæstelse	866	93 %
Hjemvisning	59	6 %
Ændring	6	1 %
I alt	931	100 %

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

Tabel 4.5. viser udviklingen i antallet af stadfæstede, hjemviste og ændrede sager fra 2021 til 2022.

Andelen af stadfæstede sager er faldet fra 96 i 2021 til 93 i 2022, mens omgørelsesprocenten tilsvarende er steget fra 4 i 2021 til 7 i 2022.

Selvom der er et fald i andelen af stadfæstede sager fra 2021 til 2022, er der fortsat tale om en meget lav omgørelsesprocent i sager om seniorpension i 2022.

TABEL 4.5 – UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER DE SENESTE TO ÅR

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
2021	346	96 %	13	4 %	1	0 %	360
2022	866	93 %	59	6 %	6	1 %	931

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

STADFÆSTELSE, HJEMVISNING OG ÆNDRING

- Når Ankestyrelsen **stadfæster** en afgørelse betyder det, at Ankestyrelsen er enig i resultatet af Seniorpensionsenhedens afgørelse.
- Når Ankestyrelsen **hjemviser** en afgørelse til Seniorpensionsenheden betyder det, at enhedens afgørelse ophæves, og at enheden skal behandle sagen igen og træffe en ny afgørelse.
- Når Ankestyrelsen **ændrer** en afgørelse betyder det, at Ankestyrelsen ikke er enig i det resultat, som Seniorpensionsenheden er kommet frem til og sætter sin egen afgørelse i stedet.

STADFÆSTELSER

Ankestyrelsen stadfæstede langt de fleste afgørelser i de realitetsbehandlede sager om seniorpension i 2022.

De stadfæstede sager drejede sig primært om enten opfyldelse af beskæftigelseskravet eller om vurderingen af, om borgerens arbejdsevne var nedsat til højst 15 timer om ugen. Et lille andel af sagerne handlede om hvilende pension eller tilkendelsestidspunktet for en bevilget seniorpension.

Beskæftigelseskravet

De stadfæstede sager, hvor Seniorpensionsenheden havde givet afslag på seniorpension med henvisning til, at borgeren ikke opfyldte beskæftigelseskravet, omhandlede enten sager, hvor borgeren havde under 20 års fuldtidsbeskæftigelse eller havde mellem 20 og 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

I sagerne, hvor borgeren havde under 20 års fuldtidsbeskæftigelse, var der tale om, at Ankestyrelsen skulle tage stilling til, om borgeren havde dokumenteret eller sandsynliggjort yderligere beskæftigelse end det, som Seniorpensionsenheden havde opgjort.

Der kunne f.eks. være tale om en oplyst beskæftigelse i udlandet eller om beskæftigelse i selvstændig virksomhed.

Ankestyrelsen foretog i de sager en vurdering af, om de oplysninger, der forelå i den enkelte sag, dokumenterede eller sandsynliggjorde, at borgeren f.eks. havde været beskæftiget i

selvstændig virksomhed, og der således skulle tillægges yderligere år til opgørelsen over borgerens samlede tilknytning til arbejdsmarkedet.

I forhold til beskæftigelse i selvstændig virksomhed indgik i vurderingen af beskæftigelseskravet typisk oplysninger om, hvorvidt den selvstændige virksomhed havde været aktiv, indtjeningen i den selvstændige virksomhed, og om borgeren i sammenfaldende perioder havde modtaget offentlig forsørgelse.

EKSEMPEL PÅ STADFÆSTET SAG - UNDER 20 ÅRS BESKÆFTIGELSE

I en konkret sag havde en borger indbetalt ATP-bidrag svarende til 13,1 års fuldtidsbeskæftigelse. Det fremgik af ATP-oversigten, at borgeren i en lang årrække havde modtaget kontanthjælp.

Borgeren havde i flere perioder været registreret med selvstændig virksomhed. Seniorpensionsenheden havde på den baggrund tillagt yderligere 3 års fuldtidsbeskæftigelse, så borgeren herefter sammenlagt havde 16,1 års fuldtidsbeskæftigelse.

Borgeren klagede over, at der ikke var medregnet flere års fuldtidsbeskæftigelse fra selvstændig virksomhed.

Ankestyrelsen var enig i Seniorpensionsenhedens vurdering af, at der ikke kunne tillægges yderligere beskæftigelse fra selvstændig virksomhed i et omfang, at borgeren ville kunne opnå 20 års fuldtidsbeskæftigelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at nogle af perioderne allerede fremgik af ATP-opgørelsen og derfor allerede var medregnet, mens borgeren i andre sammenfaldende perioder havde modtaget offentlig forsørgelse i form af kontanthjælp. Derudover var der i nogle perioder ikke registreret nogen aktivitet i den selvstændige virksomhed.

Der kunne derfor ikke medregnes yderligere beskæftigelse fra den selvstændige virksomhed, og Ankestyrelsen stadfæstede derfor Seniorpensionsenhedens afgørelse.

De stadfæstede sager, hvor borgeren havde en tilknytning til arbejdsmarkedet svarende til mellem 20 og 25 års fuldtidsbeskæftigelse, handlede primært om den skønsmæssige vurde-

ring af, om betingelsen om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet var opfyldt, selvom borgeren havde under 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

Ankestyrelsen så i de sager på, om der var grundlag for at tilsidesætte Seniorpensionsenhedens skønsmæssige vurdering af, at det ikke var karakteren af borgerens tidligere arbejde, der havde nedslidt borgeren, eller at borgerens helbred var påvirket efter mange år på arbejdsmarkedet.

EKSEMPEL PÅ STADFÆSTET SAG – MELLEM 20 OG 25 ÅRS BESKÆFTIGELSE

En borger havde 22,9 års fuldtidsbeskæftigelse og havde i meget få år af denne beskæftigelsesperiode arbejdet i fuldt omfang.

Borgeren led af spinalstenose og skoliose og havde haft kortvarige ansættelser som husassistent og som social- og sundhedshjælper. Borgerens eneste langvarige ansættelsesforhold var i fleksjob som hus- og rengøringsassistent.

Seniorpensionsenheden havde forelagt sagens oplysninger for klinisk funktion, der ud fra en lægefaglig vurdering udtalte, at for at en ryglidelse kan være forårsaget af tungt plejearbejde, kræver det længerevarende – ca. 8-10 års – dagligt plejearbejde med tunge personhåndteringer i væsentligt omfang.

Ud fra sagens oplysninger om omfanget af borgerens tidligere arbejde med plejeopgaver vurderede Seniorpensionsenheden, at det ikke var sandsynliggjort, at det var borgerens tidligere arbejde, der havde nedslidt borgeren, men at borgerens helbredsforhold skyldtes andre forhold end det tidligere arbejde.

Ankestyrelsen fandt på baggrund af sagens samlede oplysninger ikke grundlag for at tilsidesætte Seniorpensionsenhedens skønsmæssige vurdering af, at borgeren herefter ikke opfyldte betingelsen om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet

Vurdering af arbejdsevnen

En stor del af de stadfæstede sager, hvor Seniorpensionsenheden havde givet afslag på seniorpension med henvisning til, at borgerens arbejdsevne ikke kunne anses for varigt nedsat til

højst 15 timer om ugen, handlede om, at borgeren var helbreds-
mæssigt uafklaret.

Det vil sige, at der var tale om, at der var behov for yderligere
udredning af borgerens helbredstilstand, og/eller at der var be-
handlingsmuligheder, der eventuelt ville kunne bedre borgerens
helbredstilstand. Arbejdsevnen var derfor ikke varigt nedsat.

I en anden stor del af de stadfæstede sager om vurderingen af
arbejdsevnen, var der ikke tvivl om, at borgerens arbejdsevne
var varigt nedsat, men arbejdsevnen kunne ikke anses for at
være nedsat i et omfang, at borgeren ikke kunne arbejde over
15 timer om ugen i det seneste job.

I mange af sagerne var borgeren i aktuel beskæftigelse i et
omfang, der væsentligt oversteg 15 timer om ugen. I de sager
indgik oplysningerne om den aktuelle beskæftigelse som et
væsentligt element i den samlede helhedsvurdering af, om
borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om
ugen.

Oplysningerne om et aktuelt beskæftigelsesforhold på over 15
timer om ugen kunne dog ikke stå alene, men skulle sammen-
holdes med de helbreds-mæssige oplysninger set i forhold til
arbejdets karakter.

Ankestyrelsen offentliggjorde i december 2022 en principmed-
delelse – 39-22 – som netop handler om de tilfælde, hvor en
borger er i aktuel beskæftigelse over 15 timer om ugen.

EKSEMPEL PÅ STADFÆSTET SAG – VURDERING AF ARBEJDSEVNEN

En borger led af ryg- og skuldersmerter og mærkede også følger efter en tidligere blodprop. Der var beskrevet nedsat bevægelighed i skulderen og ryggen. Borgeren følte sig desuden udrændt efter mange års arbejde.

Borgeren havde siden 2012 og var fortsat aktuelt beskæftiget 32 timer om ugen som støtte-kontaktperson for udsatte og psykisk sårbare borgere. Arbejdsopgaverne bestod af at hjælpe med at planlægge hverdagen og også hjælpe til med rengøringen.

Ankestyrelsen var enig i Seniorpensionsenhedens vurdering af, at borgerens arbejdsevne ikke kunne anses for at være nedsat til højst 15 timer om ugen.

Ankestyrelsen lagde vægt på de helbredsmæssige oplysninger sammenholdt med karakteren af arbejdsopgaverne, og at borgeren aktuelt var i beskæftigelse i et omfang, der væsentligt oversteg 15 timer om ugen.

HJEMVISNINGER

De sager, som Ankestyrelsen hjemviste i 2022, fordelte sig næsten udelukkende på sager, der handlede om henholdsvis beskæftigelseskravet og arbejdsevnevurderingen.

Beskæftigelseskravet

Sager om beskæftigelseskravet udgjorde en mindre del af de hjemviste sager, og der var både tale om sager med en opgjort beskæftigelse på under 20 år og sager, hvor borgeren lå i spændet mellem 20 og 25 års beskæftigelse.

Nogle af de hjemviste sager om beskæftigelseskravet drejede sig om uklarheder i opgørelsen af borgerens samlede tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kunne f.eks. være tale om, at der manglede nærmere oplysninger om en oplyst selvstændig virksomhed.

EKSEMPEL PÅ HJEMVIST SAG – BESKÆFTIGELSESKRAVET

I en konkret sag havde borgeren oplyst, at han i en år-række havde haft selvstændig virksomhed, som ikke fremgik af den samlede opgørelse over hans tilknytning til arbejdsmarkedet.

Seniorpensionsenheden havde givet afslag på at medregne yderligere beskæftigelse med henvisning til, at borgeren i en given periode havde modtaget iværksætterydelse, som var en offentlig forsørgelsesydelse.

Ankestyrelsen vurderede, at Seniorpensionsenheden ikke kunne give afslag på at medregne beskæftigelse fra den pågældende periode alene med henvisning til, at borgeren havde modtaget en iværksætterydelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at der ikke var tale om en offentlig ydelse, der trådte i stedet for beskæftigelse, men omvendt en ydelse, der skulle understøtte, at borgeren kunne opstarte og arbejde i sin selvstændige virksomhed. Det afgørende var, om borgeren gennem sin selvstændige virksomhed havde haft tilknytning til arbejdsmarkedet i den pågældende periode.

Seniorpensionsenheden skulle derfor se på, om der, på baggrund af sagens samlede oplysninger og dokumentation for de pågældende år, kunne sandsynliggøres en yderligere tilknytning til arbejdsmarkedet.

I andre hjemviste sager var der tale om, at Ankestyrelsen i modsætning til Seniorpensionsenheden fandt, at der var sandsynliggjort yderligere beskæftigelse end det, som Seniorpensionsenheden havde opgjort – typisk på baggrund af ATP-opgørelsen. I de pågældende sager betød det, at borgeren derved opfyldte beskæftigelseskravet på mindst 25 år, og at Seniorpensionsenheden derfor skulle tage stilling til, om arbejdsevnen var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen.

I ovennævnte sager kunne Ankestyrelsen ikke ud fra de foreliggende oplysninger tage stilling til, om borgeren havde ret til seniorpension, men kunne alene fastslå, at borgeren opfyldte beskæftigelseskravet på mindst 25 år. Ankestyrelsens afgørelser i disse sager var derfor ikke en ændring, selvom borgeren fik medhold i sin klage over afgørelsen om beskæftigelseskravet.

I en enkelt sag om beskæftigelseskravet vurderede Ankestyrelsen, at en borger, der havde mellem 20 og 25 års beskæftigelse, opfyldte betingelsen om langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet.

EKSEMPEL PÅ HJEMVIST SAG – 20-25 ÅRS BESKÆFTIGELSE

En borger med en kronisk smertetilstand i kroppen havde samlet set haft 24,2 års tilknytning til arbejdsmarkedet. Ud af den samlede beskæftigelsesperiode havde borgeren ca. 20 år været fuldtidsbeskæftigelse som vaskeriasistent i en uafbrudt periode.

I jobbet som vaskeriasistent havde borgeren varetaget tunge fysisk belastende opgaver i form af bl.a. pakning og rulning af måtter til industri og privatbrug. Der var tale om tunge løft, flytning af bure med måtter og på- og aflæsning af måtter.

Seniorpensionsenheden vurderede, at borgeren ikke var i målgruppen for seniorpension, da der ikke var dokumenteret en primær og direkte sammenhæng mellem den fysiske helbredstilstand og det tidligere arbejde som vaskeriasistent.

Ud fra en konkret vurdering af sagens samlede oplysninger fandt Ankestyrelsen, at borgeren var i målgruppen for seniorpension. Ankestyrelsen lagde vægt på, at borgeren i næsten hele sin beskæftigelsesperiode havde arbejdet mange timer over mindstekravet på 27 timer og i denne uafbrudte periode havde haft et fysisk belastende arbejde. Borgeren havde derudover fysiske gener i form af rygsmerter, der kunne have været forårsaget af eller forværret gennem arbejdet som vaskeriasistent. Dertil kom, at borgerens samlede beskæftigelsesperiode lå tæt på de 25 år.

Da borgeren således opfyldte beskæftigelseskravet, hjemviste Ankestyrelsen sagen til Seniorpensionsenheden til den videre vurdering af, om borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen.

Vurdering af arbejdsevnen

Størstedelen af de hjemviste sager handlede om vurderingen af, om borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen.

I nogle af sagerne var der tale om, at de helbredsmæssige oplysninger var for utilstrækkelige til at kunne vurdere borgerens arbejdsevne, herunder f.eks. om arbejdsevnen var varigt nedsat. Ankestyrelsen hjemviste derfor de pågældende sager til Seniorpensionsenheden til yderligere oplysning af de helbredsmæssige forhold.

De fleste af de hjemviste sager om arbejdsevnevurderingen drejede sig imidlertid om de tilfælde, hvor borgeren aktuelt var – eller for nyligt havde været – i et ansættelsesforhold på over 15 timer om ugen.

I disse sager havde Seniorpensionsenheden enten udelukkende eller afgørende lagt vægt på, at borgeren var i et ansættelsesforhold på over 15 timer uden at foretage en konkret helhedsvurdering på baggrund af sagens øvrige oplysninger om de helbredsmæssige forhold og oplysninger om f.eks. omfanget af sygefravær eller de konkrete omstændigheder i ansættelsesforholdet.

I de konkrete sager, hvor der således var oplysninger, der kunne så tvivl om, hvorvidt borgerens arbejdsevne reelt svarede til det antal timer, som borgeren var – eller for nyligt havde været – i et ansættelsesforhold på, hjemviste Ankestyrelsen sagerne til Seniorpensionsenheden til yderligere oplysning af sagerne og til en fornyet vurdering af arbejdsevnen.

EKSEMPEL PÅ HJEMVIST SAG – VURDERING AF ARBEJDSEVNEN

I en konkret sag arbejdede en borger ca. 23 timer om ugen som journalist. Hun led af en lang række sygdomme i form af bl.a. colityis ulcerose og kroniske ryg- og nakkesmerter. Borgeren var hver 7. uge igennem en immunregulerende behandling, som medførte bivirkninger i form af træthed og influenzasymptomer.

Borgeren havde løbende og stigende sygefravær og var også løbende gået ned i tid. Det var beskrevet, at borgeren var nødt til at tilrettelægge arbejdet over hele døgnet for at kunne veksle mellem arbejde og hvile.

Seniorpensionsenheden havde givet afslag på seniorpension med henvisning til, at borgeren arbejdede over 15 timer om ugen uden at forholde sig til de øvrige oplysninger om den beskrevne helbredstilstand, det stigende sygefravær og tilrettelæggelsen af arbejdet over hele døgnet.

Ankestyrelsen fandt på baggrund af sagens samlede oplysninger, at Seniorpensionsenheden ikke kunne give afslag på seniorpension alene med henvisning til, at borgeren arbejdede over 15 timer om ugen. Enheden skulle konkret skulle forholde sig til borgerens helbredstilstand, og foretage en helhedsvurdering af borgerens arbejdsevne i det seneste job som journalist. Sagen blev derfor hjemvist til Seniorpensionsenheden til fornyet behandling.

ÆNDRINGER

I seks af de i alt 931 realitetsbehandlede sager i 2022 fra Seniorpensionsenheden ændrede Ankestyrelsen Seniorpensionsenhedens afgørelse og tilkendte borgeren seniorpension. I 2021 var det kun en enkelt sag, som Ankestyrelsen ændrede.

Alle seks ændrede sager om seniorpension i 2022 handlede om vurderingen af borgerens arbejdsevne. I de seks sager fandt Ankestyrelsen – i modsætning til Seniorpensionsenheden – det dokumenteret, at borgerens arbejdsevne var nedsat til højst 15 timer om ugen i det seneste job.

I alle de sager, som Ankestyrelsen ændrede, havde Ankestyrelsens lægekonsulent i forbindelse med sagsbehandlingen vejledt om de lægefaglige spørgsmål i sagen. I nogle af sagerne var der

under sagens behandling i Ankestyrelsen indsendt yderligere helbredsmæssige oplysninger, som også indgik i den samlede vurdering af sagen.

På baggrund af den lægefaglige vurdering af de helbredsmæssige oplysninger sammenholdt med sagernes øvrige oplysninger vurderede Ankestyrelsen i de seks sager, at borgerens arbejdssevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen i det seneste job. Borgeren havde derfor ret til seniorpension.

I nogle af sagerne var der tale om, at Seniorpensionsenheden vurderede, at der var yderligere udrednings- eller behandlingsmuligheder for borgerens lidelser, men hvor det viste sig enten ikke at være tilfældet, eller at den pågældende behandling/træning ikke ville bedre borgerens arbejdssevne i det seneste job.

I andre af sagerne lagde Seniorpensionsenheden i sit afslag på seniorpension udelukkende eller afgørende vægt på oplysninger om, at borger enten var eller lige havde været i et ansættelsesforhold på over 15 timer om ugen. I de enkelte sager fandt Ankestyrelsen ud fra en konkret vurdering af sagens lægelige oplysninger og på baggrund af vejledningen om de lægefaglige spørgsmål fra Ankestyrelsens lægekonsulent, at oplysningerne om ansættelsesforholdene ikke kunne tillægges afgørende vægt.

EKSEMPEL PÅ ÆNDRET SAG

En borger led af en række sygdomme, herunder komplekse kroniske mavesmerter, abdominale adhærencer (sammenvoksninger mellem organer), rygsmerter og angst.

Det fremgik af sagen, at borgerens konstante mavesmerter også påvirkede hende psykisk og kognitivt. Borgerens lidelser var varige og stationære uden yderligere mulighed for udredning eller behandling.

Borgerens seneste job over en lang årrække var som kontormedhjælper i ægtefællens virksomhed. Borgeren oplyste, at hun som følge af sit helbred kun arbejdede 5-10 timer om ugen.

I sit afslag på seniorpension lagde Seniorpensionsenheden vægt på, at borgeren modtog løn svarende til et højere antal ugentlige arbejdstimer end det angivne, og at der blev indbetalt fuldt ATP-bidrag.

På baggrund af sagens lægelige oplysninger og vejledningen om de lægefaglige spørgsmål i sagen fra Ankestyrelsens lægekonsulent, fandt Ankestyrelsen det godtgjort, at borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til det seneste job. Borgeren havde derfor ret til seniorpension.

Det forhold, at borgeren oppebar en vis løn fra ægtefællens virksomhed, og at der blev indbetalt fuldt ATP-bidrag, kunne ikke i sig selv begrunde et afslag på seniorpension, da arbejdsevnen efter reglerne primært skulle vurderes på baggrund af de helbredsmæssige oplysninger. Andre oplysninger end de helbredsmæssige kunne indgå som et delelement i den samlede vurdering af arbejdsevnen. Oplysningerne om lønforholdene kunne dog ikke alene begrunde, at borgerens arbejdsevne ikke kunne anses som varigt nedsat til højst 15 timer om ugen.

I den konkrete sag var borgerens helbredstilstand lægeligt beskrevet så dårlig, at borgerens lønmæssige forhold i ægtefællens virksomhed ikke kunne tillægges afgørende vægt.

TENDENSER OG UDVIKLING I SAGERNE OM SENIORPENSION

De sager om seniorpension fra Seniorpensionsenheden, som Ankestyrelsen har realitetsbehandlet i 2022, viser en generel høj kvalitet i sagsbehandlingen hos Seniorpensionsenheden.

Seniorpensionsenhedens behandling af sagerne om seniorpension i 2022 har ikke generelt været af dårligere kvalitet sammenlignet med 2021, selvom omgørelsesprocenten er steget fra 4 til 7 procent.

I de realitetsbehandlede sager fra 2022 ses alene et enkelt gennemgående tema ved hjemvisninger – tilfælde, hvor borgeren aktuelt eller for nyligt har været i beskæftigelse over 15 timer om ugen.

De fleste af de hjemviste sager om arbejdsevnevurderingen drejede sig om tilfælde, hvor det på baggrund af sagens øvrige oplysninger ikke umiddelbart kunne tillægges afgørende vægt, at borgeren var i aktuel beskæftigelse over 15 timer om ugen.

Ankestyrelsen har dog samtidigt også stadfæstet mange af de sager, hvor borgeren var i aktuel beskæftigelse over 15 timer om ugen. Der har derfor ikke generelt været tale om forkerte afgørelser i alle de sager, hvor borgeren aktuelt eller for nyligt havde været i beskæftigelse over 15 timer om ugen.

Ankestyrelsen har set en positiv effekt af organiseringen af et klagesagsteam i Seniorpensionsenheden, hvor alle klagesagerne blev genvurderet. Det har medført et løft i kvaliteten af genvurderingerne, ligesom det også har bidraget til en højere ensartethed i svarene til borgerne.

KAPITEL 5

Kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen

Kapitlet indeholder nøgletal over antallet af sager, hvor Ankestyrelsen har udtalt kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen hos Seniorpensionsenheden. Kritikken er desuden opdelt på de enkelte kritikemneord set over alle sager og også sat i forhold til udfaldet af den sag, der blev udtalt kritik i.

Vi sammenligner også omfanget af kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen i 2022 med de tilsvarende tal for 2021.

KRITIK AF FORMELLE FEJL I SENIORPENSIONS- ENHEDENS SAGSBEHANDLING

Ankestyrelsen udtalte kritik i 53 af de i alt 931 realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden svarende til 6 procent. I de resterende 878 sager, svarende til 94 procent, var der ikke grundlag for at påtale formelle fejl i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling.

TABEL 5.6 – KRITIK I REALITETSBEHANDLEDE SAGER 2022

	Antal	Procent
Ingen kritik	878	94 %
Kritik	53	6 %
I alt realitetsbehandlede	931	100 %

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

Tabel 5.7. viser udviklingen 2021 til 2022 i antallet af sager, hvor Ankestyrelsen udtalte kritik.

Andelen af sager, hvor Ankestyrelsen udtalte kritik af formelle sagsbehandlingsfejl er stedet fra 4 procent i 2021 til 6 procent i 2022.

TABEL 5.7 – KRITIK I 2021 OG 2022

	Sager uden kritik		Sager med kritik	
	Antal	Procent	Antal	Procent
2021	346	96 %	14	4 %
2022	878	94 %	53	6 %

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

Af de 53 sager, hvor Ankestyrelsen udtalte kritik, var to af sagerne ændringer og 30 af sagerne hjemvisninger, mens 21 af sagerne var stadfæstelser.

Når Ankestyrelsen udtaler kritik af formelle fejl, men samtidig vælger at stadfæste Seniorpensionsenhedens afgørelse, skyldes det, at den formelle fejl ikke har haft betydning for den materielle vurdering af sagen, og/eller at Ankestyrelsen i sin egen behandling af sagen har rettet op på den formelle sagsbehandlingsfejl.

TABEL 5.8 – KRITIK I 2022 OPGJORT PÅ SAGSUDFALD

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Antal sager med kritik	21	40 %	30	57 %	2	4 %
Ingen kritik	845	96 %	29	3 %	4	0 %
I alt realitetsbehandlet	866	93 %	59	6 %	6	1 %

Note: Bemærk: Statistikken er opgjort pr 23. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem

KRITIK FORDELT PÅ KRITIKEMNEORD

Når Ankestyrelsen registrerer en påtale af en formel sagsbehandlingsfejl, angiver vi samtidig, hvilken konkret sagsbehandlingsfejl, der er tale om. Vi har således en række kategorier, som den konkrete fejl indplaceres i. En enkelt sag kan godt registreres med flere typer af formelle sagsbehandlingsfejl.

I 32 af de realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden udtalte Ankestyrelsen kritik af begrundelsen. Det kan både være fejl i lovhenvvisninger og f.eks. utilstrækkelig angivelse af faktiske forhold i begrundelsen for afgørelsen. Ankestyrelsen vil normalt i

vidt omfang kunne rette op på en begrundelsesfejl ved selv at angive en korrekt og tilstrækkelig begrundelse og herefter stadfæste afgørelsen.

Herudover påtalte Ankestyrelsen i 12 af de realitetsbehandlede sager Seniorpensionsenhedens manglende overholdelse af tidsfrister. I syv af de sager var sagsbehandlingsfristen på 6 måneder ikke overholdt, mens der i fem af sagerne var tale om overskridelse af genvurderingsfristen på 4 uger.

Derudover blev der i ni af sagerne registreret kritik af, at enheden ikke havde overholdt undersøgelsesprincippet. Der har i disse sager været tale om et mangelfuldt oplysningsgrundlag, og sagerne kan som følge heraf være blevet hjemvist.

I enkelte øvrige sager udtalte Ankestyrelsen kritik af f.eks. manglende partshøring og manglende overholdelse af reglerne for partsrepræsentation.

TABEL 5.9 – KRITIK I 2022 FORDELT PÅ KRITIKEMNEORD UANSET SAGSUDFALD

	Antal	Procent
Akter	2	3 %
Begrundelse	32	55 %
Genvurdering	1	2 %
Partshøring	1	2 %
Partsrepræsentation	1	2 %
Tidsfrister	12	21 %
Undersøgelsesprincippet (officialprincip)	9	16 %
I alt	58	

Note: Bemærk: Der kan afgives flere former for kritik pr sag. Derfor summerer denne tabel med antallet af kritikere til mere end antallet af sager med kritik. Statistikken er opgjort pr 8. marts 2023. For at sikre de mest aktuelle data sker der løbende efterregistreringer i data. Dette kan skabe uoverensstemmelser med tidligere offentliggjorte data for samme tidsperiode.

Kilde: Ankestyrelsens sagsbehandlingsystem

OVERSIGT OVER KRITIKEMNEORD

Ingen kritik

- Der er ingen væsentlige sagsbehandlingsfejl.

Akter

- Alle akter er ikke indsendt.

Begrundelse

- Afgørelsen er f.eks. ikke begrundet, utilstrækkeligt begrundet eller først begrundet i genvurderingen.

Genvurdering mangelfuld

- Genvurderingen forholder sig f.eks. ikke i tilstrækkelig grad til klagepunkterne.

Habilitet

- Der er f.eks. ingen underskrift på afgørelsen.

Klagevejledning

- Der er fejl i klagevejledningen.

Meddelelse

- Afgørelsen er ikke meddelt borgeren.

Notatpligt

- Der er ikke taget tilstrækkeligt notat af oplysninger af betydning for sagen.

Partshøring

- Borger er ikke blevet partshørt, inden afgørelsen er truffet.

Partsrepræsentation

- Hvis f.eks. afgørelsen eller genvurderingen ikke har været sendt til partsrepræsentanten.

Tidsfrister

- Hvis f.eks. genvurderingsfristen ikke har været overholdt.

Undersøgelsesprincippet

- Sagen har ikke været tilstrækkeligt oplyst.

Vejledningspligt

- Der er ikke givet en korrekt og fyldestgørende vejledning.

Principmeddelelser om seniorpension

Ankestyrelsen har i 2022 offentliggjort én principmeddelelse om seniorpension – principmeddelelse 39-22. Der er den anden principmeddelelse om seniorpension, som Ankestyrelsen har offentliggjort.

Principmeddelelsen handler om betydningen af borgerens aktuelle beskæftigelse, når det skal vurderes om arbejdsevnen er varigt nedsat til højst 15 timer om ugen.

Principmeddelelsen fastslår, at der er en formodning for, at arbejdsevnen ikke er nedsat til højst 15 timer om ugen, når borgeren er i aktuel beskæftigelse over 15 timer om ugen i sit seneste job.

Principmeddelelsen fastslår også, at der dog kan være oplysninger i sagen, der afkræfter denne formodning, og hvor Seniorpensionsenheden skal foretage en konkret helhedsvurdering af, om borgeren – på trods af en aktuel beskæftigelse over 15 timer om ugen – har en varigt nedsat arbejdsevne på højst 15 timer om ugen.

I den konkrete helhedsvurdering indgår de helbredsmæssige oplysninger og oplysninger om omfanget af timetal, sygefravær, nedgang i arbejdstid, ændring i arbejdsopgaver, særlige hensyn eller andet.

Ankestyrelsens principmeddelelse 39-22 om seniorpension og betydningen af aktuel beskæftigelse

[Søg efter principmeddelelser – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)